

SUAN SUNANDHA RAJABHAT
UNIVERSITY

พฤติกรรมผู้บริโภคและ กระบวนการตัดสินใจซื้อ ของผู้บริโภคที่เป็นองค์การ

ORGANIZATION:
CONSUMER BEHAVIOR &
CONSUMER BUYING DECISION PROCESS

KARDPAKORN NINAROON

พฤติกรรมผู้บริโภค ขององค์กร

เป็นกระบวนการตัดสินใจขององค์กรในการ
จัดซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการ เพื่อนำไปใช้ในการ
การผลิต การดำเนินงาน หรือขายต่อ

อุปสงค์ต่อเนื่อง (Derived Demand):

ความต้องการในตลาดธุรกิจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีความ
ต้องการของผู้บริโภคขั้นสุดท้ายรองรับอยู่

ศูนย์การจัดซื้อ (Buying Center):

การตัดสินใจมักทำผ่านกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความเป็นระบบ
และใช้เหตุผลเชิงเศรษฐศาสตร์

ความแตกต่างระหว่าง พฤติกรรมผู้บริโภคร ของตลาดธุรกิจ กับตลาดผู้บริโภค

1. โครงสร้างตลาด

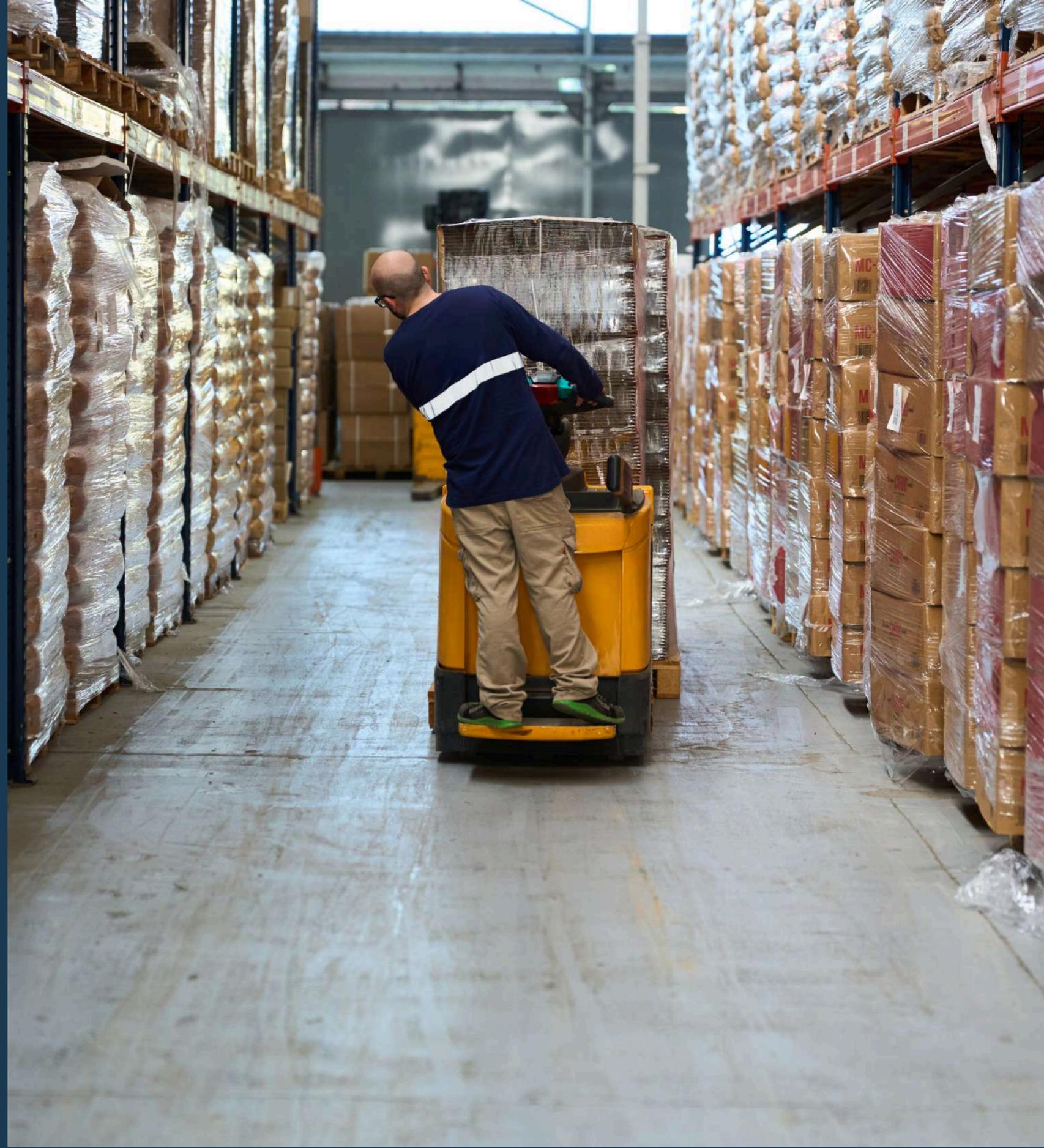
จำนวนผู้ซื้อน้อยกว่าแต่มีขนาดใหญ่กว่า ปริมาณการซื้อต่อรายการมีมูลค่ามหาศาล

2. ธรรมชาติหน่วยจัดซื้อ

มีความซับซ้อนสูง ประกอบด้วยหลายฝ่ายที่มีบทบาทต่างกัน

3. กระบวนการตัดสินใจ

เป็นทางการ ใช้เวลานาน เน้นการเป็นพันธมิตรระยะยาว

รูปแบบพฤติกรรมกรรมการซื้อของธุรกิจ (The model of business buyer behavior)

องค์กรจะตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นภายนอก ผ่านแบบจำลองที่ประกอบด้วยสิ่งกระตุ้นทางการตลาด กล้องดำขององค์กร และการตอบสนองของผู้ซื้อที่ต้องเข้าใจเพื่อการตลาดที่มีประสิทธิภาพ

สิ่งกระตุ้น ทางการตลาด

สิ่งกระตุ้นทางการตลาดเกี่ยวข้องกับการ
รวมกันของส่วนประสมการตลาด (4Ps)
ได้แก่ **ผลิตภัณฑ์, ราคา, สถานที่** และ
การส่งเสริมการตลาด เพื่อดึงดูดผู้ซื้อที่
เป็นองค์การและตอบสนองความต้องการ
ของตลาดธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ

Product

Price

Place

Promction

สิ่งกระตุ้นอื่นๆ (ปัจจัยภายนอก)

สภาพเศรษฐกิจ (The Economy)

ประกอบด้วยอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (GDP) อัตราดอกเบี้ย และความเชื่อมั่นของผู้บริโภค

สภาพอุปทาน (Supply Conditions)

เป็นความสามารถในการเข้าถึงวัตถุดิบและทรัพยากรที่จำเป็นต่อการผลิต

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี (Technological Changes)

ระดับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อขององค์กรในแง่ของ "นวัตกรรมและความล้ำสมัย"

สิ่งกระตุ้นอื่นๆ (ปัจจัยภายนอก)

การเมืองและกฎหมาย (Political and Legal Developments)

ประกอบด้วยกฎระเบียบของรัฐบาล นโยบายภาษี และข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์กรในแง่ของ "การปฏิบัติตามกฎหมาย"

การแข่งขัน (Competition)

เป็นระดับความกดดันจากการแข่งขันกับคู่แข่งในตลาด ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมขององค์กร

องค์กรผู้ซื้อและกระบวนการตัดสินใจ (The Buying Organization)

"The Black Box"

การเข้าใจปัจจัยภายในขององค์กรเป็นสิ่งสำคัญ
เนื่องจากมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อของ
องค์กร ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ

- ศูนย์การสั่งซื้อ
- กระบวนการตัดสินใจซื้อ

ศูนย์การจัดซื้อ (Buying Center)

คือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนร่วมในการจัดซื้อ โดยมีปัจจัยที่ส่งผลให้แต่ละองค์กรตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นภายนอกไม่เหมือนกันอยู่ 3 ปัจจัย ได้แก่

- ปัจจัยด้านองค์กร
- ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- ปัจจัยด้านบุคคล

ปัจจัยด้านองค์กร (Organizational)

เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่มาจากภายใน
หน่วยงานของผู้ซื้อเอง โดยประกอบด้วย
ปัจจัยย่อย 5 ประการ ดังนี้

- วัตถุประสงค์ (Objectives)
- กลยุทธ์ (Strategies)
- โครงสร้าง (Structure)
- ระบบ (Systems)
- ขั้นตอน (Procedures)

ปัจจัยด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal)

การตัดสินใจซื้อในรูปแบบกลุ่มมีความซับซ้อน โดยแต่ละบุคคลจะมีอิทธิพลจากความเชี่ยวชาญและบทบาทในกลุ่ม ส่งผลต่อการตัดสินใจโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีปัจจัยย่อยที่ควรพิจารณา 4 ปัจจัย ได้แก่

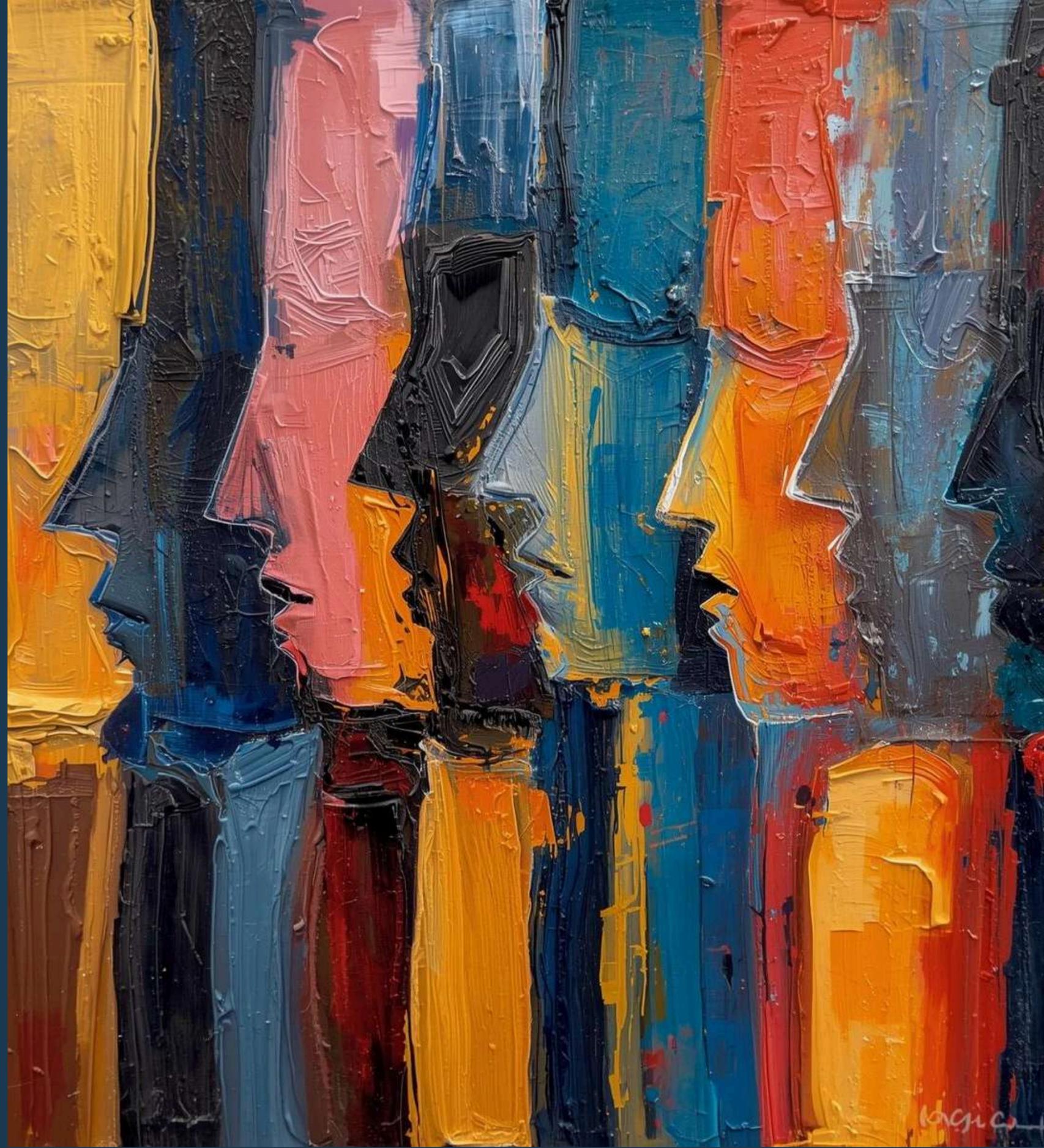
- อิทธิพล (Influence)
- ความเชี่ยวชาญ (Expertise)
- หน้าที่ (Authority)
- การปรับเปลี่ยน (Dynamics)

ปัจจัยด้านบุคคล (Individual)

ปัจจัยด้านบุคคล สะท้อนให้เห็นว่าผู้ซื้อแต่ละคนใน
ศูนย์การจัดซื้อมีพื้นฐานและทัศนคติไม่เหมือนกัน
ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจซื้อ โดยปัจจัย
ส่วนบุคคลที่มีอิทธิพล ประกอบด้วย

- อายุและการศึกษา (Age and Education)
- ตำแหน่งงาน (Job Position)
- แรงจูงใจ (Motives)
- บุคลิกภาพ (Personality)
- ความชอบ (Preferences)
- รูปแบบการซื้อ (Buying Styles)

กระบวนการตัดสินใจซื้อของธุรกิจ

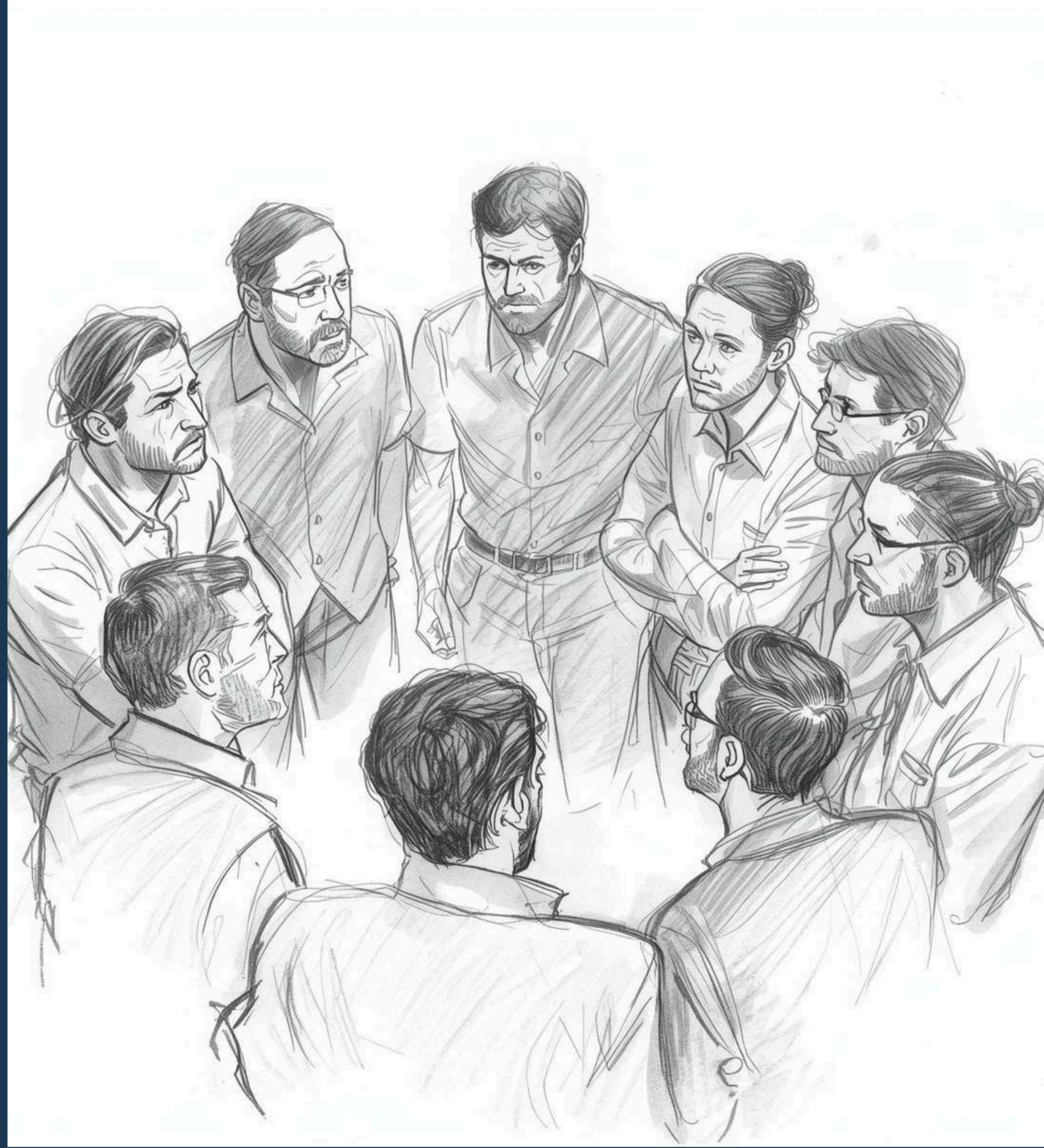
กระบวนการตัดสินใจซื้อของตลาดธุรกิจ จะมีความซับซ้อนและมีขั้นตอนรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องมากกว่าตลาดผู้บริโภค ประกอบด้วย 8 ขั้นตอนหลักที่ช่วยในการระบุปัญหาและความต้องการ รวมถึงการค้นหาผู้ขายและการประเมินผลการดำเนินงาน

การตระหนักรู้ถึงปัญหา (Problem Recognition)

เริ่มต้นขึ้นเมื่อมีบุคคลในองค์กรรับรู้ถึงความแตกต่างระหว่าง "สถานะที่เป็นอยู่จริง" กับ "สถานะในอุดมคติ" โดยแรงกระตุ้นที่ทำให้เกิดการตระหนักรู้ถึงปัญหาประกอบด้วย 2 หัวข้อ ได้แก่

- แรงกระตุ้นจากภายใน (Internal Stimuli)
- แรงกระตุ้นจากภายนอก (External Stimuli)

การกำหนดรายละเอียด เกี่ยวกับความต้องการ (General Need Description)

ในขั้นตอนนี้ จำเป็นต้องกำหนดลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์และปริมาณที่ต้องการ โดยต้องจัดลำดับความสำคัญของเกณฑ์ ซึ่งหัวข้อรายละเอียดเกี่ยวกับความต้องการย่อย มักประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้

- การกำหนดลักษณะและปริมาณ
(Determining Characteristics and Quantity)
- การจัดลำดับความสำคัญของเกณฑ์การตัดสินใจ
(Ranking the Importance of Criteria)
- การระบุข้อจำกัดเบื้องต้น
(Identifying Initial Constraints)

คุณสมบัติเฉพาะ ของผลิตภัณฑ์ (Product Specification)

เป็นการวิเคราะห์มูลค่าและการเขียนข้อกำหนดทางเทคนิค ช่วยให้องค์การระบุคุณสมบัติที่จำเป็นและข้อกำหนดที่เหมาะสมสำหรับสินค้าที่ต้องการจัดหา โดยมีหัวข้อการวิเคราะห์ที่สำคัญดังนี้

- การวิเคราะห์คุณค่า
- การเขียนข้อกำหนดทางเทคนิค
- การตั้งข้อกำหนดขอบเขตงาน

การค้นหาผู้ขาย (Supplier Search)

องค์กรผู้ซื้อจะดำเนินการค้นหาผู้ขายที่มีความเหมาะสมที่สุด เพื่อตอบสนองต่อรายละเอียดผลิตภัณฑ์ที่กำหนดไว้ในขั้นตอนก่อนหน้านี้ โดยมีขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

- ระบุแหล่งข้อมูลและรายชื่อผู้ขาย
- การคัดกรองเบื้องต้น
- การร้องขอข้อมูลเบื้องต้น

การเสนอข้อเสนอ (Proposal Solicitation)

องค์กรผู้ซื้อจะเชิญผู้ขายที่ผ่านการคัดเลือกให้นำเสนอรายละเอียดเชิงลึกเกี่ยวกับวิธีการที่พวกเขาจะตอบสนองต่อความต้องการขององค์กร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- การออกเอกสารคำเชิญร่วมเสนอราคา
- การนำเสนอแผนงานและความสามารถ
- การจัดทำข้อเสนอเชิงกลยุทธ์

การเลือกผู้ขาย (Supplier Selection)

ศูนย์การจัดซื้อจะนำข้อเสนอจากผู้ขายรายต่างๆ มาวิเคราะห์และเปรียบเทียบ เพื่อคัดเลือกผู้ขายที่สามารถมอบผลประโยชน์สูงสุดให้แก่องค์กร โดยมีรายละเอียดหัวข้อย่อยดังนี้

- การประเมินและการให้คะแนนตามเกณฑ์
- การเจรจาต่อรองขั้นสุดท้าย
- การคัดเลือกในรูปแบบพันธมิตร

การกำหนดรายละเอียด คำสั่งซื้อ (Order-Routine Specification)

หลังจากที่องค์กรได้คัดเลือกผู้ขายที่เหมาะสมที่สุดแล้ว กระบวนการจะเข้าสู่การทำข้อตกลงอย่างเป็นทางการ โดยมีรายละเอียดหัวข้อย่อยที่สำคัญดังนี้

- การจัดทำใบสั่งซื้อและเงื่อนไขสัญญา
- การวางแผนการส่งมอบและการรับประกัน

การทบทวน ผลการดำเนินงาน (Performance Review)

คือการประเมินประสิทธิภาพการทำงานของผู้ขาย
หลังจากที่มีการส่งมอบสินค้าหรือบริการเรียบร้อยแล้ว โดยมีรายละเอียดหัวข้อในการประเมินดังนี้

- การประเมินความพึงพอใจและคุณภาพ
- การให้คะแนนและจัดลำดับผู้ขาย
- การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ในอนาคต

การตอบสนองของผู้ซื้อ (Buyer Responses)

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังจากองค์การผ่านกระบวนการวิเคราะห์ใน "กล่องดำ" และตัดสินใจออกมาเป็นรูปธรรม 6 ด้าน

- การเลือกสินค้าและบริการ
ผลจากการวิเคราะห์คุณค่าและบูรณาการเข้ากับระบบเดิม
- การเลือกผู้จัดหา
การระบุคู่ค้าที่จะเป็นพันธมิตรในเชิงกลยุทธ์ระยะยาว
- ปริมาณการซื้อ
การคำนวณเพื่อให้สอดคล้องกับที่คาดการณ์ความต้องการ

การตอบสนองของผู้ซื้อ (Buyer Responses)

- **เงื่อนไขและเวลาส่งมอบ**
มาตรฐานโลจิสติกส์และการส่งมอบแบบทันเวลาพอดี
- **เงื่อนไขบริการ**
ข้อตกลงด้านการบริการที่ต้องได้รับจากผู้ขายก่อนและหลังส่งมอบสินค้า
- **การชำระเงิน**
กำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับภาระผูกพันทางการเงินระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย

ถาม & ตอบ

